

Strom života, rodokmeň, rodopis je cesta, ktorá vedie k poznaniu rodinných koreňov. Je to cesta plná dobrodružstva, takmer detektívnej a hlavne trpezlivej práce, ale aj rôznorodých prekážok, ktoré musí zostavovateľ zvládnuť. Karol Žňava sa rozhodol objavovať a zachovať si vlastnú rodinnú históriu. Nachádza sa síce len na začiatku svojej púte, no hľadanie predkov sa mu stane zrejme vzrušujúcim koníčkom.

Rod Žňavovcov v Prievidzi

Môj otec Anton Žňava sa narodil v roku 1940 v prievidzskej meštianskej škole manželom Rudolfovi Žňavovi (1893 – 1971) a Júlii (1906 – 1983), rodenej Novákovej. Starý otec pracoval v meštianke v 30. a 40. rokoch ako školník, a preto tam mal aj byt. V päťdesiatych rokoch žili na Tehelnej ulici (dom číslo 213), ktorá ako posledná ustúpila výstavbe výškových činžiakov na Bojníckej ceste.

Žili tam spolu s tromi deťmi: Jánom, Antonom a Katarínou, neskôr vydatou Bališovou.

Nedávno som sa otca spýtal, či sa nezachovali nejaké dokumenty, prípadne predmety našich predkov. O niekoľko dní prišiel ku mne a priniesol mi niekoľko desiatok písomností a dokladov. Trvalo mi dosť dlho, kým som to zoradil do nejakého celku. Boli tam výpisy z matrik našich priamych predkov z Prievidze. Bol tam môj prastarý otec Rudolf, kolár, (1866 – 1896), jeho otec Andrej, stolár, (1818 – 1882) a aj Juraj, gombikár, ktorý sa narodil niekedy v roku 1782. Vyrábал veľké gombíky, spony, šperky, brošne a filigránske výrobky, ktoré boli ozdobou každého krásneho prievidzského kroja.

Manželka Rudolfa Žňavu (1866 – 1896) Katarína rodená Dobrotková (1859 – 1951), pôvodom z Bojníc.

Rod Žňavovcov v Prievidzi

Starý otec prišiel pri práci o niekoľko prstov pravej ruky, a neskôr pracoval ako archivár v Tatra nábytku Pravenec. Mal teda pozitívny vzťah k uchovávaniu starých dokumentov. Výpisy z matiek svojich predkov potreboval ako štátny zamestnanec v roku 1941 na dôkaz „nežidovského“ árijského pôvodu, keď si chcel udržať miesto školníka.

Rudolf Žňava (1893 – 1971)

Árijstvo sa vyvíjalo koncom 19. a začiatkom 20. storočia ako rasová teória, ktorá prisudzovala práve árijskej rase nadradenosť a prezentovala ju ako panskú. Pod árijskou sa rozumel podtyp nordickej rasy. Podľa tejto teórie jej predstavitelia žili v strednej a severnej Európe a považovali sa za tvorcov najvyšších európskych hodnôt. Boli to tí svetlovlasí a modrookí predstavitelia bielej rasy, vyššieho veku, pokladaní za vyšší stupeň celého ľudského rodu a pripisovali sa im všetky úspechy európskej civilizácie. Árijská rasa predstavovala protipól semitskej rasy, najmä Židom, z čoho sa postupne vyvíjal antisemitizmus. Semitskej rase pripisovali árijskí teoretici záporné vlastnosti a v ich ponímaní predstavovali priamy opak árijskej rasy. Neskôr sa, bohužiaľ, tieto zvrátené teórie stali základom nacistickej ideológie v Nemecku, ktorú nacisti zavádzali nátlakom vo svojich zákonoch i v okupovaných štátoch a dotkla sa nás všetkých, aj Prievidze. Čo to pre ľudstvo prinieslo, všetci veľmi dobre vieme.

Keď som sa dostal k týmto dokumentom, rozhodol som sa, že budem ďalej pátrať po svojich predkoch po otcovej línii, teda vytvárať rodokmeň po meči. Mám tam už niekoľko desiatok predkov, veľa iných priezvisk, s ktorými je poprepájaná naša rodina. Možno budú mnohí prevrapení, ale o tom možno neskôr.

Aký je to priepastný rozdiel. Pred ôsmimi desaťročiami ľudia navštevovali archívy, aby neboli deportovaní a dnes vytvárajú rodokmene a chcú sa dozvedieť niečo viac o svojich predkoch, o ich živote, bydlisku, remeslách, spoločenskom postavení, trápeniach atď. Kiežby sa táto zvrátenosť nacistov už nikdy nezopakovala.

Karol Žňava (1966)